16.

DE PARTU PRÆMATURO

DISSERTATIO

ANATOMICO-CHIRURGICA.

Hanc Diſſertationem, Deo juvante, & Præſide Magiſtro THIBALDO-STEPHANO LAUVERJAT, *Artium liberalium & Chirurgiæ Magiſtro, antiquo Legionis Lemovicenſis Chirurgo Primario, Regiæ Chirurgorum Pariſienſium Academiæ Socio, & in arte obſtetricandi Profeſſore, tueri conabitur* JOANNES-ANTONIUS LE MAITRE, *Luparæus, præclaræ Facultatis Artium Magiſter in almâ Univerſitate Pariſienſi, & Chirurgiæ in urbe Lupariis Magiſter, Diſſertationis auctor.*

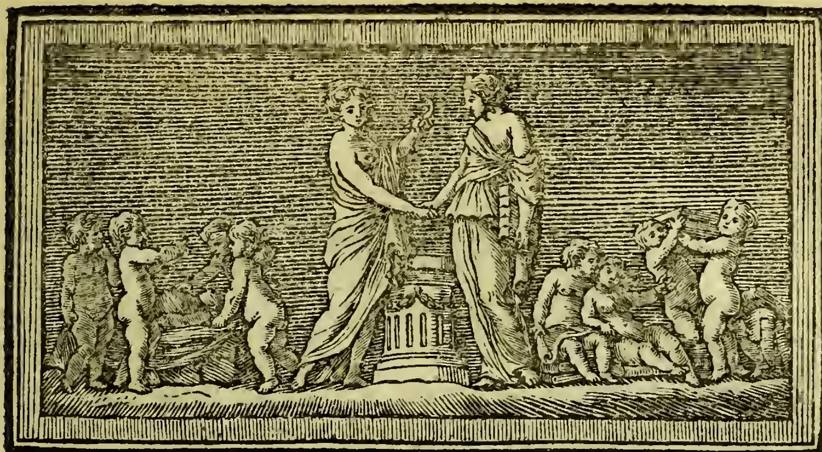
Die Lunæ 30 *menſis Decembris, anno R. S. H.* 1782, *à ſeſqui-ſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam.*

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.
PRO ACTU PUBLICO
ET
MAGISTERII LAUREA.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii necnon Academiæ Typographi, viâ Cithareâ.

M. DCC. LXXXII.

D. O. M.

DE PARTU PRÆMATURO
DISSERTATIO
ANATOMICO-CHIRURGICA.

Homo ſuam exiſtentiam, ſi communicaverit, jucundiorem habet; innato quippè ſeipſum in filio reproducendi, geminum ſe contemplandi, auriſque dulci patris nomini præbendæ voto ſollicitatur. Puram hanc naturæ cupidinem explet felix conjugis partus. Sed, heu ! Quoties immaturus imaginis exoptatæ deludet expectationem! Quoties & vocatam ſobolem, & uxorem deſide-

ratam unico ſternit ictu! Quoties proindè, hominis exiſtentia nedùm grato producatur incremento miſerè dilaceratur! Advolet ergò præſens in auxilium ars ſalutaris. Hujus autem infortunii generis tot & tam variæ ſunt cauſæ, ut in illis præcavendis removendiſquæ maxima ab obſtetricante ſagacitas requiratur. Has omnes, ſed Anatomiæ præviâ face, diſceptaturi ſumus.

EX ANATOMIA.

Genitales mulierum partes in externas & internas dividi ſolent. Ex prioribus aliæ, ut mons Veneris [in ætate nubili pilis ornatus], labra majora, eorumque commiſſuræ, fiſſura magna, & perinæum citrà ullam diductionem examinantium oculis ſeſe præbent, & communi pudendi nomine indigitantur; aliæ verò, intet quas recenſenda veniunt clitoris ejuſque præputium, nymphæ, meatus urinarius, vaginæ orificium, fovea navicularis, membrana *hymen* dicta, nonniſi prædictarum dilatatione conſpici poſſunt.

Internas inter generationis partes annumerantur vagina, uterus ejuſque ligamenta, tubæ Fallopianæ & ovaria. Supervacaneum foret ſingulas haſce partes ſigillatim deſcribere; de utero tantùm utpotè ſpecialiùs rem noſtram ſpectante dicere ſufficiat.

Uterum dicunt viſcus illud cavum veſicàm inter & inteſtinum rectum in hypogaſtricâ regione ſitum, menſtruali fluxui inſerviens, & in quo per totum geſtationis ſtadium conceptionis productum continetur. Plura in utero notanda ſunt: nempè figura, dimenſio, partes, cavitas & ſtructura.

Varia eſt ejus figura pro ætate & graviditatis aut vacuitatis ſtatu. In mulieribus non prægnantibus piri antrorsùm retrorsùmque complanati formam refert; in gravidis verò plus minuſve ſphæricam adumbrat.

Non minores ſunt dimenſionum varietates, ità ut vulgatiores haud fermè aſſignare poſſimus; in puellis enim vix exprimitur, & nimium complanatur; in adultis mediocris ejus longitudo ab oſculo uſque ad fundum tres circiter digitos tranſverſos adæquat, ſpiſſitudo pollicem, latitudo circà fundum duos & ſemi digitos, circà collum duos digitos non excedit. In prægnantibus verò ad tantam molem excreſcere poteſt, ut modò extrà pelvim exurgat, ſed ad umbilicalem & ferè epigaſtricam regionem extendatur, & inteſtina aliaque abdominis viſcera ſursùm comprimat. Abſoluto autem partu propriâ ſuâ vi ad priſtinum ſtatum revertit.

Uterum Anatomici plures in partes dividunt; quarum una ſuperiùs ſita fundus nuncupatur, media corpus, infima collum vaginæ alligatum, & cujus extremitas antica os tincæ dicitur. Duas facies, aliam anteriorem, poſteriorem alteram; duoque latera, aliud dextrum; ſiniſtrum alterum agnoſcunt.

Tota uteri cavitas, cum ejus volumine congrua, tametſi unica, ab auctoribus bipartita eſt; una nempè utero propria, altera collo. Prior, licèt poſteriori latior, fabam tamen majuſculam in non gravidis vix continere poteſt. Ea probè conſiderata proximè ad triangularem figuram accedit, niſi quod angulus versùs collum longior ſit; alii duo anguli in fundo exiſtentes utrinque à tubis Fallopianis exiguo foramine perforantur. Hujuſce cavitatis tunica cuticulæ continua levis eſt & exiguis porulis pervia, ex quibus mucoſus quidam humor continuò, ſed modicâ quantitate, exſudat. Præterea aliis etiam ductibus perforatur, ex quibus menſtruorum tempore ſanguis profluit.

Colli uterini cavitas oblonga eſt & in utrâque ſuâ extremitate anguſtior quàm in mediâ parte. Variæ in illâ rugoſitates, aliæ tranſverſim, aliæ ſecundùm longitudinem ſitæ videntur.

Eâdem inveſtitur membranâ, iiſdem ductibus & porulis ac uteri cavitas pertunditur. Oſculum ejus in vaginæ capacitate proeminens, tincæ piſcis ori perſimile, tranverſim ſitum, in virginibus eſt exiguum; ſed in mulieribus quæ ſæpè pepererunt majus evadit.

Uterus, ſi attentè intima ejus ſtructura conſideretur, duabus membranis, copioſo textu cellulari, vaſis tùm ſanguiferis, tùm lymphaticis, fibris muſcularibus nervisque conflari videtur.

Ex membranis alia externa à peritonæo ſubminiſtrata faciem ejus externam circumtegit, ſeque in ſe ipſam reflectendo plura ligamenta producit. Alia interna, de quâ jam diximus, cuticulæ eſt continuatio.

Textus cellularis, extrà graviditatem ſtrictior, in prægnatione autem multò laxior, ferè totam uteri parietum craſſitiem conſtituit.

Vaſa uterum excurrentia in arterias & venas diſtinguuntur. Arteriæ ab aortâ interniſque iliacis originem trahunt: priores ſpermaticæ dictæ naſcuntur infrà emulgentes, à quibus obliquè ad ovaria directæ, ibique diſtributæ non secùs ac in tubis Fallopianis, indè uteri fundum petunt. Poſteriores uterinarum nomine donatæ & numeroſiores ad corpus uteri ſerpentino ductu præcipuè diſtribuuntur; eas inter ſe & ſpermaticas per anaſtomoſes connecti injectio demonſtrat.

Arteriarum viam venæ ſequuntur eademque ſortiuntur nomina. Quæ ſpermaticas comitantur corpus pampiniforme exhibent haud aliter ac in homine, & ad latus dextrum in venam cavam, ad ſiniſtrum verò in emulgentem exoneratum ſe procedunt; quæ autem ſanguinem referunt ab iliacis arteriis ſubminiſtratum in venas iliacas ſeſe exonerant.

Præter hæc ſanguifera, alia extant privati generis vaſa, ſeu

potiùs cavernæ ſpecies ab Anatomicis ſinus dictæ, intràque ſubſtantiam textûs cellularis extructæ. Sanguinem ab arteriis recipiunt eumque in venas defundunt. Ex illis peculiares alii ductus in utero dehiſcentes menſtrualem fluxum emittunt, geſtationiſque tempore mediante placentâ fœtui ſuccos nutritios ſubminiſtrant. Uteri ſinus, ſplenis cavitatibus haud malè aſſimilati, certis vitæ temporibus, v. g. menſium & graviditatis, augeri poſſunt. Tertio prægnationis menſe jam ſatis dilatantur ut calami ſcriptorii tubum recipiant; at versùs finem tanta eſt eorum capacitas ut pollicis extremitatem admittant; canales verò ab ipſis oriundi extremitatem minimi digiti.

Lymphaticorum alia meſenterium rectâ viâ petunt, alia venas iliacas comitantur.

Nervi multiplicem habent originem. Alii autem à ſympathico majori, alii à duabus ultimis lumbaribus, alii denique à primis paribus ſacris oriuntur.

Quamvis Anatomici plures, inter quos *Lieutaud* [1], muſcularium fibrarum exiſtentiam negaverint, aſſerere liceat, nobis cum hujuſce Collegii meritiſſimo Magiſtro *Andravi* uteri ſtructuram in muliere recens partâ ſcrutantibus, ſenſibiles ſeſe prodere faſciculos multos fibrarum muſcularium, quarum exteriores utramque ſuprà faciem à fundo ad collum extenſæ; aliæ lateralibus partibus ſitæ tubarum circà principium parabolam ſimulantes, versùſque collum tendentes; aliæ in fundo ſub nomine uterini muſculi à *Ruiſchio* deſcriptæ; ex quibus nonnullæ ſuprà tubas ipſas ſeſe protendunt; aliæ tandem collum circumvallantes apparuere.

---

(1) *Anatomie Hiſtorique*, pag. 314.

Tubæ Fallopianæ, uteri appendices, è quocumque hujuſce viſceris angulo ſuperiori naſcentes, indèque plus minuſve tranſverſim ſitæ ovaria versùs procedentes, duo ſunt flexuoſi ductus, (utrinque unus) in orâ ſuperiori latorum ligamentorum incluſi, in principio admodùm exigui, vixque ſtylum admittentes, pedetentim verò laceſcentes rursùs coarctandi, & in extremâ parte fimbriarum in modum dehiſcentes. Tubarum longitudò ſeptem vel octo digitos tranſverſos adæquat. Pars illarum fimbriata, & in abdomine libera vexillum dicitur. Iiſdem tubæ ac uterus involvuntur membranis, eâdemque ſtructurâ gaudent, niſi quod ſinubus careant.

Quatuor præcipua in utero ligamenta numerari ſolent, lata duo, duoque rotunda. Priora ex duabus peritonæi plicaturis conflata ab uteri collo ad fundum uſque protenduntur, adhærendo hinc partibus lateralibus, & indè pelvis lateribus quem in duas cavitates dividunt, unam anteriorem, poſteriorem aliam. Ora ſuperior in duo foliola dividitur, quorum unum proeminens, altero latius & ſuperius, in ſuâ craſſitudine tubam Fallopianam includit; alterum verò poſteriùs, ſtrictiùs, humiliùſque ſitum, ovarium complectitur. Ad id inſerviunt ut ſtabilem uterum faciant, ſeu impediant ne ad dextrum aut ſiniſtrum vacillet, ipſique involucrum ſuppeditant membranoſum dilatationis tempore; quo circà tunc deprimi & ferè annihilari videntur.

Quæ rotunda dicuntur non ſunt ligamenta, ſed reverà funiculi ſpecies à peritonæo producti, & in quibus vaſa tùm ſanguifera, tùm lymphatica, nervique includuntur. Originem ducunt ab uteri fundi lateribus, hinc obliquè ab alto ad imum deſcendunt, annuloſque prætergreſſi ad partem cruris ſuperiorem pudendumque tendunt.

EX

EX PHYSIOLOGIA.

Generatio dicitur illa functio quâ quodcumque animal ſui ſimile procreat. Hæc, in humanâ præſertim ſpecie, mutuo concurſu, ſexûſve utriuſque copulatione peragitur. Ejuſmodi copulatio coïtûs nomen accepit, proximuſque ejuſdem effectus conceptio audit (1). De generationis mechaniſmo parum inter ſe conveniunt Phyſiologi. Alii enim hominem ab ovo, alii, & numeroſiores, à ſexûs utriuſque ſeminis commixtione productum eſſe exiſtimaverunt, &c.

Ut ut ſit, copulatione vix peractâ, conceptio graviditatis nomine donatur: quæ quidem à nonnullis impropriè definitur tumor abdominis procedens à contento fœtu in utero; quippè cùm primis graviditatis temporibus nulla adſit abdominis intumeſcentia. Rectiùs itaque, noſtro ſenſu, definiretur præſentia fœtûs in matris ſinu.

Graviditatem omnes ferè Auctores in veram & falſam dividunt. Veram dicunt quæ à fœtûs aut fœtuum præſentiâ, & falſam quæ à corporibus extraneis in utero efformatis pendet. Prava & vitioſa illa diviſio, ſoluſque fœtus graviditatem conſtituere nobis videtur; ſed pro vario loco in quo ipſe continetur varia graviditas: nempè optima vel prava; optima cùm fœtus in propriâ uteri cavitate vivens exiſtit; prava verò quandò fœtus in utero periit, & quandò licèt vivens in aliâ parte exiſtit, v. g. in ovario, aut in tubâ Fallopianâ. Duæ igitur graviditates pravæ: alia uterina, alia erronea ſeu loci errore dicitur. Ultima

(1) Conceptum appello primam ex mare ac fœminâ mixturam. *Ariſtoteles, de generatione Animalium, lib.* 1. *cap.* 20.

à parte in qua jacet nomen accipit. Sic ovariana vel tubaria nominatur quandò in alterutrâ parte reperitur.

Statim atque germen fœtale fœtuſve & ejus ſecundinæ uterum habitant, ſenſim ac ſine ſenſu adaugentur dilatantiumque modo in ejus parietes agunt, ſed ipſi parietes non niſi cum majori minorive reſiſtentiâ cedunt. A contentis tamen vulgò vincitur eorum reſiſtentia, tuncque ab initio ad finem uſque curſum pacatè ſuum graviditas percurrit.

EX CHIRURGIA.

Accidentibus autem graviditate turbatâ, vel perit embrio, & tunc ſecundinæ, ſi remaneant in utero magiſque vel minùs creſcere pergant, in varias protenduntur moles carnoſas aut veſiculares quibus nomen ſpurium germen & molâ, vel conceptionis productum, ſervatâ germinis formâ, præmaturè expellitur. In poſteriori caſu ſi ſeptem octove primis qui conceptionem ſequuntur diebus, accidat germinis evacuatio, cùm tunc temporis nihil compactum exiſtat, dicitur *effluxio*, id eſt ſeminis fluxus; ad finem uſque primi menſis *expulſio*; & à ſecundo menſe, cùm ſcilicet omnes fœtûs partes inchoatæ ſunt, ad ſeptimum uſque, *abortus* [1], *partus præmaturus*, & gallicè *fauſſe couche*.

Itaque abortus ſeu partus præmaturus nihil aliud eſt quàm expulſio fœtûs ab utero antè præſcriptum à naturâ limitem, & præſertim antè ſtatutum temporis articulum quo jam ſatis ro-

[1] Sed fœmina verè prægnans, ſi aut longè, aut brevi antè ſeptimum menſem fœtum emittat, vel minimum, is mihi dicitur partus præmaturus ſi abortus. *Deventer, cap. xxxiij, pag.* 148.

buſtus eſt ut poſt ortum vivere pergat. Tot ſunt & tam variæ cauſæ quæ abortum provocare poſſunt, ut, ſi methodicam velimus theſeos expoſitionem, eas in internas & externas dividere operæ pretium ſit.

Externas conſtituunt ictus, lapſus, compreſſiones & violenti niſus, ſaltus & ſaltatio, immoderati riſus, equitatio nimia, durioris vecturæ ſuccutiones, gravis odor, vapores mephitici, fragor inexpectatus, qualis fulminis & tormenti bellici exploſio, coïtûs abuſus; omnia quibus afficitur animus, & ejus pathemata provocantur, irritamenta, tandemque ſanguinis miſſiones inconſultæ, balneorum aliorumque remediorum relaxantium, necnon purgantium abuſus.

Ex cauſis abortûs internis aliæ ſunt matri propriæ, aliæ fœtui, aliæ denique ad funiculum umbilicalem, ſecundinaſque pertinent. Quæ matrem ſpectant, generales ſunt vel particulares, id eſt, vel machinam totam, vel machinæ partem duntaxat, afficiunt.

Quæ totam impugnant œconomiam ſunt omnes morbi, tùm acuti, tùm chronici, quibus fœmina prægnans eſt obnoxia; convulſiones; animi pathemata, ut immoderatum gaudium, triſtitia, ſubiti terrores, ira; mollior vel gravior mulieris ætas, tenuis corporis conſtitutio, diuturnæ lucubrationes, immodica jejunià, plethora cujuſcumque ſit ſpeciei.

Affectiones particulares quæ anſam abortui præbere poſſunt, cogita pulmonum, gaſtri, inteſtinorum, veſicæ, uteri, &c. affectiones; hinc obfirmata convulſivaque tuſſis, vomitus frequens, ſuis concuſſibus placentam avellunt & uterinam pariunt hæmorrhagiam; uteri contractionem promovent pungentes renum dolores, teneſmus inteſtinaliaque tormina. Matrem exinanit diarrhæa, exhauritque fontes ex quibus parvulo alimenta

decurrunt. Veſicæ morbi, puta ipſius inflammatio, urinæ retentio, &c. vel in uterum tranſeunt, vel ipſum comprimunt.

Uteri diſpoſitiones aut morbi qui abortûs cauſæ cenſeri debent, ſunt ſenſibilitas, irritabilitas, & tenſio ipsius fibrarum quæ flecti & expandi neſciæ ſunt, colli fibrarum relaxatio, vaſorum obſtructio, ſcirrhus, carcinoma, hydrops, menſtruorum inſolita & immodica effluxio, fluxus albus, uterinæ hæmorrhagiæ, quæ omnia collum retendunt & expandunt; polypoſi tumores, extraneaque corpora, v. g. ſpurium germen & mola.

Funiculus umbilicalis aut intercludi poteſt, aut fœtus membra pluribus complecti circulis, ex quibus ipſius compreſſio naſcitur, vel ruptura ſi ſit exilior; ſi verò brevior, ſecundinas hinc & indè trahit nimiùmque divexatas avellit.

Ex nimio ſecundinarum volumine, ſcirrhoſove, aut varicoſo ſtatu, avulſione, adhæſione cum orificio interno vel partibus vicinioribus uteri, effectus idem ſequetur. Cæterùm ex his omnibus cauſis aliæ diſpoſitivæ ſunt, aliæ determinantes.

Inopinatò quandòque pateſcit abortus, nullâ indicatâ causâ, nullo præcurrente ſymptomate, quandòque magis minùsve prænuntiatur mammarum imminutione, depreſſione ventris, dolorumque morſiculis versùs renum lumborumve & uteri regionem; moleſtâ abdominis & præſertim podicis gravedine; aquarum, ſanguinis aut putridæ fæcis per vulvam emiſſione; urinæ incontinentiâ vel retenſione, &c.

Continui fiunt poſteà dolores, acriùſque mordent; tenueſcit & deletur uteri collum quod priùs dolens erat & ſolitò craſſius; ipſius dehiſcit orificium; creſcit hæmorrhagia & ſæpiùs terribilem in modum; aurium tinnitu fœmina ſollicitatur; crebra patitur animi deliquia; convulſionibus agitatur; gelidus

toto manat corpore ſudor; miſerèque perit, niſi præſens advolet auxilium.

Abortus ipſe vera calamitas æſtimatur, quæ vulgò parvuli, ſæpiùs matris vitam in periculum adducit. Rarò equidem quinqüimeſtres aut ſextimeſtres fœtus vitam trahere poſſunt. Obſervatione conſtat id mali genus frequentiùs initio prægnationis ingruere quàm alio quocumque tempore, & ſæpiùs in recentet nuptas laſcivaſque mulieres. Quæ ſecum trahit conſectaria magis minùſve matri timenda ſunt, pro cauſarum naturâ & agendi normâ, pro functionum læſionis gradu, pro denique geſtationis articulo.

Si variæ ſint cauſæ quæ promovent abortum, non variæ minùs afferuntur amovendi rationes. Generatim cùm judicatur imminere prægnanti occaſione percuſſionis, lapsûs aut cujuſcumque violentiæ externæ, imò vel diſpoſitionis internæ, in cubili fœmina collocetur non ad dies novem pro matronarum more, ſed quamdiù requirent accidentia; ipſi quies religioſiſſima præſcribatur; victûſque ratio aſſignetur circumſtantiis congrua: exulent ab eâ longè quæcumque animi pathematum irritamenta; abſtineat ab aperitivis, diureticis, excalfactoriiſque remediis. Si ſanguine abundet, ſi inflammatoriæ locus ſit obſtructioni, ſi contuſionis conſectariis præeundum ſit, aut ſemel aut iterùm ſanguis ipſi mittatur, conſultis profectò corporis temperatione & accidentium naturâ. Si per vulvam ſanguinem profundat, utatur potu limoniis malis confecto aliove liquore acidulo & frigido. Meritiſſimus actûs Præſes ſæpè ſæpius imminentem abortum amovit, ſanguiniſque profluvia & quidem non levia ſtitit, adhibito de limonibus ſucco, alumini ſaxoſo commixto.

Sanguinis eductio vel purgativa minorativa remedium ſint plethoræ prout ſanguine vel humoribus excedit; penuriæ aut

inediæ ſuccurritur ſubminiſtrando cibos qui primùm leves & ad concoquendum faciles viam ſolidioribus parare poſſint. Abſtineant à coïtu aut ſaltem temperatiſſimè utantur novè nuptæ & non multùm robuſtæ mulieres.

Cauſas convulſionum inveſtigandas accuratè ſuſcipiat qui tutiùs media curatoria ſeligere voluerit; generatim in uſum advocari ſolent ſanguinis miſſio, vel è brachio vel è pede, pro parte primitivè affectâ, laxantia & antiſpaſmodica.

Quantùm ad peculiares pulmonum, gaſtri aliorumque viſcerum affectiones, remediis opponantur earum naturæ & generi congruis. Hinc prægnantium tuſſim compeſcere à principio ſcopus ſit, adhibitis videlicet remediis diluentibus, bechicis, ſedantibus & quandòque catharcticis.

Vomitus vel ſymptomaticus vel idiopathicus eſt. Si ſymptomaticus, minùs vulgò periculoſus eſt; ſi verò idiopathicus, in adhibendis remediis curatoriis ratio ducenda à cauſis ex quibus oritur. In diarrhæa & inteſtinorum torminibus enemata præſcribantur emollientia vel anodyna, aut etiam, pro dato caſu, minorativa. Inflammatæ veſicæ auxilio ſunt ſanguinis miſſiones & generalia remedia; urinæ retentæ catheteriſmus, &c.

Si ſenſibilis nimiùm, nimiùm irritabilis ſit uterus, ſi rigidiores fibræ, induratioreſque parietes extendi nequeant ultrà quemdam finem, niſi violenter irritentur & contrahantur (quod quidem abortum determinat), non ſine fructu adhibueris potus diluentes & relaxantes, v. g. è vitulo aut gallo, ſanguinis miſſionem, fotus emollientes ſuper hypogaſtricam regionem, quin & ſemibalnea tepida.

Si è contrà fœminæ mollis ſit corporis temperatio, fibraque relaxata, remedia indicantur tonica & corroborantia, modicum exercitium & ſemibalnea frigeſcentia.

Quid de fœtûs morbis, de majori fœtuum numero, de erroneâ prægnatione, de funiculi imbilicalis & placentæ vitiis? Hic ceſſère Magiſtri, opuſque plerumque naturæ committendum.

Suprà commendatis remediis certâ cum prudentiâ adhibitis, de prægnatione non deſperandum, abortuſque ſæpiſſimè præcaveri poteſt; præſertim ſi ſanguis inconſultò non mittatur. Hæc autem ſi inutilia fuerint, horrendum è vulvâ ſi ruat ſanguinis profluvium, & mater & fœtus in magno diſcrimine verſantur. Tunc vel ipſa natura quandòque fœtum expellit; vel ſi expellendo ſit impar, auxilium ab arte expoſtulat. Contingere quidem poteſt ut fruſtrà conatus utraque jungat; nempè cùm partes quibus officium eſt fœtui viam pandere, ſatis non dilatantur ut ſpontaneam ejus egreſſionem aut extractionem permittant. In uſum tunc advocetur præſcriptum à Domino *le Roux* obturamentum (1), quo ſanguini moles opponatur. Contrà verò ſi dehiſcat orificium uteri, fœtuſque digito pervium ſe offerat, aut in collo intricetur; ſi prægnans hæmorrhagiâ nimium debilitetur, omniaque diſcrimen inſtantiſſimum clamitent, ſtultiùs ageret qui graviditatem prorogare vellet. Provocanda eſt quàm citiſſimè fœtûs egreſſio, vel digito, vel mucilaginoſarum injectionum ope.

Obſtant programmatis limites quominùs ſigillatim recenſeamus omnes abortûs cauſas & omnia curationis media; longè plura dicenda ſentimus, ſed multa prætermittere jubemur.

---

(1) Obturamentum, linteum aceto imbutum.

F I N I S.